

da poučujejo prva dva razreda. Sedaj pa so skoro povsod nastavljeni v prvih treh razredih Italijani, ki ne razumejo niti besede našega jezika. — Kake uspehe bodo dosegli, to vedo samo »filozofi« v Rimu! Na večerrednih šolah je prišlo do tragikomičnega dejstva, da en italijanski učitelj poučuje vse tri prve razrede z velikim številom otrok, slovenske učiteljstvo pa si deli ostanek. Ker pa pride na marsikoga zelo nizko število, bo posledica — seveda zakonita

— odpušcanje ali prestavljanje slovenskega učiteljstva. Že letos je bilo mnogo slučajev prestavitve iz »šolskih ozirov« in več slučajev suspendiranja radi »rovarjenja proti državnim idej«. Od drugih raznovrstnih šikan, v katerih so pravi mojstri, omenjamo samo, da za višje razrede ni odobrene nobene slovenske učne knjige. To je, da pa bo gotovo odgovorjal knjigo, to je, da v gojiti v našem narodu — analfabete. ub.

Da bi se učiteljstvo priučilo vsaj najpotrebnejših del za omenjeni pouk, priredi občinski odbor Podmladka društva Rdečega križa večerredni tečaj za rokotvorni pouk v modeliranju, izrezovanju in kartonaži, ker bodo te vrste dela za prvo silo zadostovale za osnovne in meščanske šole.

Poučeval bo ravnatelj II. deške meščanske šole v Ljubljani Alojzij Novak.

Tečaj se prične v četrtek, dne 5. novembra 1925 in bo trajal do 29. aprila 1926.

Pouk se bo vršil po 2 uri na teden v fizikalni dvorani in njene najbližnje okolice, ki imajo organiziran Podmladek v svojih razredih, v drugi vrsti pa tisti, ki se zavežejo, da bodo v najkrajšem času svoj razred organizirali v Podmladku.

Učitelj(ice) se že zele udeležiti tega tečaja, naj se do 1. novembra 1925 osebno zglase pri ravnatelju Alojziju Novaku. Sprejelo se bo največ 40 udeležencev.

Sprejeti učitelj(ice) naj se zberó v četrtek, dne 5. novembra 1925 ob pol 6. uri zvečer v fizikalni dvorani na državnem moškem učiteljskišču v Ljubljani.

Tajnik:

Fran Gabršek s. r.

Splošne vesti.

— Z Jezera pri Presejju. Otvoritev novega šolskega poslopja 11. oktobra 1925. Lepo mesечно jutro je zvedelo v Ljubljano jezero radovedno, še več pa prijateljev šole in napredka, da so se podvzivali ob 10. uri na hriček sv. Lovrenca k službi božji. Tajko nato pa k novi šoli, ki ponosno stoji na gričku med vasicama Jezero in Podpeč. Na pročelju je čakal načelnik krajnega šolskega sveta, načelnik stavbnega odbora in šolski upravitelj gospoda župnika, da blagoslovi novo zgradbo, ki je ta dan kazala napis: »Sloni na meni učenost, omika, zato pa kraju negovno in dika«. Po kratkem nagovoru in kratkih opombah načelnika šolskega sveta in šolskega upravitelja prejme ta ključ glavnega vhoda. Nato se izprvi blagoslov, a ljubljanski pevci zapoje »Zadoni nam...«

Otvoritvena javna prireditev je obsegala 9 točk petja in deklamacij, ki jih prijavljajo »Prosvetaj«. Omenim samo to, da so vse jako ugajale. Sreski referent je v svojem govoru omenil važnost šole, pohvalil načelnika šolskega sveta in stavbnega odbora, ki sta se trudila in doseglu uspeha — to lepo in praktično šolsko poslopje. Načrti od gradbenega društva »Probuda«. Priporočil je vzgojo in skrb za napredek šolskemu upravitelju ter nagovoril slednjič tudi šolsko mladino, naj bo hvaležna staršem in učiteljem s tem, da se bo marljivo učila in se tudi ravnala po naukih svojih roditeljev in učiteljev. Saj ima naša lepa in bogata domovina dovolj dela in kruha za vse marljive sinove in hčere. Hvaležna naj bo vsikdar ti domovini, katere vladar, Nj. Vel. kralj Aleksander, je najvišji zaščitnik šolstva v naši kraljevini. Bog naj ga živi! Državna himna »Bože pravde« je prvič donela po šolski sobi. Z neba se nam je smehljalo toplo, zlato sonce. Nato je bilo pogoščenih nad 150 otrok. Pri skupnem obeđu v notranjih prostorih smo videli več znanih ličnosti, med temi: g. Kosler z gospo, sreski šef Skulj, mestni gerent Likozar, šolska upravitelja Trošt in Korbar, tovarnar Kovačič, trgovec Štupica, tovarnar Jelovšek, učiteljstvo iz vse bližnje okolice (Viktor St. celo izpod Grinovec), domačin dr. I. Novak i. dr. Šolc, upravitelj Št. Schein je priredil tudi popoldne gledališko predstavo, ki je donela nekaj kovačev. Mož zasluži vso pohvalo in priznanje, zakaj služil nje in trgovca A. Novaka bi »krajju ponos in dika« čakala izvršitve še nekaj let. Bog ju živi. Ljubljanski pevci so marljivo pre-

pevali, umetnice v kuhinji so skrbele za krepčilo. Pridružil se je ob jasnem popoldnevu tudi fotograf. O, ko bi se bil zgledil pozneje! Koliko več veselih lic bi imel v skatljaci. — Jezerska šola! Živi, rasti, cvetiti!

Matjaž z zastarelimi nazori.

— Smrt med šolniki v Mariboru. V Mariboru sta umrla ugledna učitelja tov. Simon Vodušek in ravnatelj učiteljskega Fran Voglar. O občutni izgubi, ki je s tem zadeja mariborsko učiteljstvo, izpregovorimo v prihodnji številki.

— † Nadučitelj Hinko Likar. Pred petdesetimi leti je bilo v občinski logškem okraju izvemši zasebno šolo v Idriji, dvanajst šol, štirje nadučitelji, deset učiteljev in ena pomožna učiteljica. Počelovec pa so se ustanovljale nove in razširjevale stare. Prihajale so nove učne moči, med katerimi je bil tudi Likar. Rojen je bil 25. avgusta 1860 v Postojni, študiral v Ljubljani, nastopil pa v Kopru. Prvo službo je nastopil 1. 1879. v Knežaku, leto pozneje se je preselil v Godovič, l. 1887. k Sv. Vidu nad Cerknico in l. 1889. pa v Grahovo, kjer je ostal do začasne svoje upokojitve do 28. februarja 1909. Tu se je po njegovem prizadevanju prezidala stara šolska bajta v lepo in prostorno šolsko poslopje. Okoli šole je uredil in zasadil obsežen šolski vrt ter postavil ličen čebelnjak za dvesto panjev čebel. Kakor njegovi tovariši v Dolenjem Logatcu, v Planjini na Urču in na Rakeku, je tudi on vpejal v svojo šolo deški rokotvorni pouk. Nadarjeni dečki so že izdečevali prav lepe izdelke iz lepenke in lesa. Modri može je tam v Ljubljani so pa dejali, da je to igračkjanje in potrata časa, ki ne spada v šolo. Z eno peresno potezo so bile zatvorjene vse školske delavnice, rokotvorničari pa razkropjeni na vse strani. Pokojni Hinko je bil, zbog odkritega in veselega značaja povsod priljubljen in spoštovan. Več let je zastopal tudi učiteljstvo v okrajnem šolskem svetu. V začasnem pokoju se je preselil na Blanco okraj Save. Ko je malo okreval, je bil 1. februarja 1920 zopet sprejet v začasno učiteljsko službo na Blanci. Tu je bil 20. novembra 1923 stalno, 9. oktobra t. l. pa kar brez dekreta večno upokojen ter prestavljen tja, kjer zgrinjajo travice zelene vsem enake prtiče. Večnaja mu pamjat! —k.

— Glavni seznam knjig je izšel v Učiteljski knjigarni. Služil bo dobro knjižnicam, šolam itd., ker so v njem navedene vse slovenske knjige vseh založb.

— Slovenjgraško učiteljsko društvo je prvo sklenilo izmed vseh učiteljskih društev v Mariborski oblasti pri svojem zadnjem zborovanju, da plača za prihodnje leto od vsakega člana 100 Din članarine »Učit. domu« v Mariboru. Sklep je bil soglasen. — Tako je prav! Učiteljstvo naj vsaj par let skrbi v prvi vrsti zase, pa bomo na konju. Živeli zavedni tovariši in tovarišice — živeli nasledniki!

— Brezplačno dobe šolski upravitelji in upraviteljice te dni glavni seznam knjig, ki je izšel v Učiteljski tiskarni Upravitelje in upraviteljice prosimo, da na dopisnici, ki je priložena v to svrhu v katastru, sporoče našemu vsa svetna društva, knjižnice, čitalnice itd. Vodili bomo o tem posebno evidenco, da ne bo treba odgovarati na notranjo prošnjo, še tebeba urgirati.

— TOVARIŠI BLAGAJNIKI! Ob priliki sklepanja letnega računa se spomnite našega Rezervnega sklada. V to svrhu smo vam poslali te dni položnice s posebno označbo. Če ne bo prispevkov, bo rezervni sklad vsahnil.

— Esperanto. V najkrajšem času izide »Popolna slovnica esperantskega jezika« z malim slovarjem. Kdor si želi naročiti to knjigo, ki bo stala 20 Din, naj se obrne pismeno na esperantski klub v Ljubljani (Narodna kavarna) ali pa na upraviteljstvo osnovne šole v Ovčaku pri Kočevju.

— P. n. šolska vodstva v ljudno naprošamo, da izpolnijo katalogu knjig, ki ga prejmejo te dni, priložene dopisnice ter jih z obratno pošto vrnejo na naslov. Mnogo nam je namreč na tem, da dobimo čimprej točen in vsestransko popoln seznam naših čitalnic, knjižnic, pevskih, telovadnih in drugih društev, ki delujejo po naših vaseh, trgih in mestih širom Slovenije in to vseh društev brez razlike na strankarsko pripadnost. Vsako šolsko vodstvo blagovolj navesti samo tista društva, ki imajo sedež v

Nekaj smernic za člane UJU.

(Iz članka tov. Hrena »Pro domo — za našo gospodar. osamosvojitve«)

Učiteljski konvikti in Učiteljski dom.

Če v najkrajšem času — vsaj temkom 3—5 let nimamo realiziranih idej Učiteljskega konvikta in Učiteljskega doma, potem lahko čakamo še 30 ali več let.

Zamujena prilika.

Saj žal, da smo že itak zamudili najugodnejši čas, ko ni bil denar še skoro nič vreden.

Še je čas!

Danes pa je možnost še dana, le volje je treba in pa najti primeren način. In ravno glede načina in poti naj bi se čim več razmišljalo.

Društveni in kulturni davek, ki ga nosi učiteljstvo.

Brez dvoma sloni na ramenih učiteljstva poleg lastnega organizacijskega, še izdatno večji kulturni davek. Ako bi imeli v tem oziru zbrano statistiko, mislim, da bi sami bili presenečeni od visokih števil. Društveni in kulturni davek je pri nas v obče zelo, zelo velik. In povsod mora biti zraven učiteljstvo, vsaj tako misli naša javnost.

Gmotne žrtve učiteljstva za druge.

Njej namreč ni dovolj, da ji učiteljstvo kulukuje duševno, ampak zahteva od nje še gmotni kuluk kljub mizernim razmeram.

Proti gmotnemu kuluku.

In denarnemu, gmotnemu kuluku moramo napraviti za par let konec v svojem lastnem in v splošnem javnem interesu.

Pod silo razmer smo navezani sami nase.

Razmere nas silijo k temu, da smo v tem oziru dosledni in neizprosnji. Mi smo navezani sami nase tudi v tem oziru prav tako v sedanem času, kakor smo bili vedno. To smo dovolj skušali ravno v zadnjem času, ko naša napredna javnost ni mogla vzdržati niti »Podpornega društva za učiteljski naraščaj v Ljubljani« ter je moralo društvo po enoletnem obstoju likvidirati.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Ferijalnemu učiteljstvu! Jugoslovansko učiteljstvo, v prvi vrsti iz Slovenije, Vojvodine in Srbije, je bilo redno članstvo F. S. 3 leta z vsemi dolžnostmi in pravicami, ki jih predvideva vojnopravila F. S. Tik pred pričetkom zadnjih počitnic nam je »Min. saobr.« ukinilo vozne olajšave in nam s tem odvezelo za nas najvažnejšo pravico. Projektiran III. Počitniški izlet na Kosovo polje bi bil združen z narodno manifestacijo skupno z vojvodinskimi tovariši, ki je pa iz logičnih protestnih vzrokov odpadel. Skupno s centralo smo povzeli vse pristoje in pristojnosti v Beogradu, a zaenkrat brezuspešno! Počitniški izletji so se vršili po začrtanem programu in da se letos izlet ni vršil, je pač najmanj naša krivda.

Konstatiramo pa samo eno, da bomo našo akcijo za ugodnosti na potovanja nadaljevali. To je pa le mogoče, ako združimo vse jugoslovanske ferijalne učitelje(ice) v eno skupno celoto, potrebno je, da ustanovimo »Ferijalne učiteljsko združenje« (ali kakor se bo že imenovalo, ki bo sčasoma združuje tudi even, profesorjev.

Splošen namen »F. U.« bi bil isti kakor F. S., samo da bi bila ta organizacija samostojna! Slovenski učitelji bi bil gost srbskega učitelja in obratno. Vsako nadaljno pojasnjevanje o ugodnosti na potovanju bi bilo odveč!

Sporazumno z vojvodinskimi in srbskimi učitelji-ferijalci izdamo apel in pro-

Drugi nam ne bodo pomagali!

Ako se torej odpovemo vsemu drugemu kulturnemu davku, bomo lahko zmogli mesečnih 8.25 Din in v par letih imoči za zbrano realnicio, ki bodo omogočali misliti na realizacijo načrtov. Saj moramo računati z dejstvom, da se bodo cene v tem času mnogo znižale, veljava denarju pa zrastle.

Naša gospodarska podjetja.

Prav tako ali pa še večji znesek nam pa lahko nudijo naša že obstoječa gospodarska podjetja, če so prav in racionalno upravljana in pa, če se zave vse naše članstvo njihove važnosti za naš stan. Seveda, dokler bomo proizvode lastnih podjetij, kupovali drago in znosili vsako leto težke stotisočake drugim, kateri niti ne smatrajo potrebno, da bi vsako leto parkirali in seferirali v naših poslovalnih glasilih, ali se spornili našega Konvikta ali Doma, toliko časa ne moremo pričakovati zaželenega uspeha.

Ležernost v naših vrstah.

Naravnost neverjetno je namreč, koliko ležernosti je še v naših vrstah ravno v tem oziru. Tu bode moral vsak poseameznik postati pravi apostol, da se zavemo nezlomljive sihe, katera spi v nas na našo lastno škodo.

Neizprošno za stanovsko gospodarsko osamosvojitve.

Naša podjetja so zmožna in tudi morajo nuditi prvovrstno konkurenčno blago. In geslo »svoji k svojim« bode treba izvajati z vso neizprošnostjo vsaj toliko časa, dokler ne uresničimo svojih dalekosežnih socijalnih načrtov.

Pri delu za druge ne pozablajmo nase.

Slovensko učiteljstvo uživa v celi državi med vsemi stanovji velik ugled in dober sloves. Vse to si je pridobilo z vztrajnim in smotrenim delom. Delalo pa je v prvi vrsti za druge, nase pa pozabljalo. Sedaj pa hoče in mora misliti enkrat na sebe in svoj stan ter postaviti institucije, iz katere bo črpal neusahljivi vir novih in svežih moči sebi v zadovoljenje in ponos, narodu in domovini v korist.

gram v vseh pokrajinah potem časopisov! Zato naprošam vse učitelje(ice), ki imajo interes, da v počitnicah potujejo, da mi pošljejo vse tozadevne stvarne predloge do 30. okt. t. l. V kratkem času bi se vršil sestanek pripravljalnega odbora, katerega bi tvorili zastopniki fer.-učit. iz vseh pokrajin naše države in bo natančno določil direktive našega »Fer. Udr.«, opoštevajoč vse nasvete in predloge vseh onih, ki hočejo resno sodelovati za uresničenje »F. U.«!

Pričakujem, da slovensko učiteljstvo ne bo zaostalo za učiteljstvom drugih pokrajin! Če hočemo realizirati naše načrte, je treba sodelovanja vseh, v nasprotnem slučaju se brezdvomno »zida gradove v oblake«!

Ferijalni pozdrav!

Slavko Mrovlje, učitelj, sedaj Ljubljana, Resljeva cesta 25, za »Odbor za naz. in osniv. učit. P. F. S. za SHS« in za pripravljalni odbor »F. U.«

Razpis učiteljskega tečaja.

RAZPIS UČITELJSKEGA TEČAJA ZA ROKOTVORNI POUK.

Oblastni odbor Podmladka društva Rdečega križa.

Št. 662.

V Ljubljani, dne 20. okt. 1925.

V novih učnih načrtih za osnovne in meščanske šole so predpisana tudi ročna dela. Za to pouk pa nimamo usposobljenih učnih moči v zadostnem številu.

Brezplačno prejmejo te dni vsa šol. upraviteljstva cenik knjig Učiteljske tiskarne.